

Отримано: 17 червня 2016 р.

Прорецензовано: 1 липня 2016 р.

Прийнято до друку: 02 серпня 2016 р.

Пашніна А. О. Трансформація елементів організації обліку в умовах застосування інформаційно-комп'ютерних технологій / А. О. Пашніна // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал. – Острог: Вид-во НУ«ОА», вересень 2016. – № 2(30). – С. 122–126.

УДК: 657.1.011.56

JEL-класифікація: M49

Пашніна Анна Олександрівна,

викладач кафедри менеджменту Рівненського державного гуманітарного університету

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті досліджено особливості клауд-комп'ютерної форми обліку (або форми ведення обліку з використанням SaaS-сервісу), наведено переваги і недоліки впровадження хмарних технологій. Узагальнено інформацію щодо найбільш розповсюджених хмарних сервісів для ведення бухгалтерського обліку чи виконання ряду облікових завдань. Визначено зміну елементів організації бухгалтерського обліку в умовах використання інформаційно-комп'ютерних технологій.

Ключові слова: автоматизація обліку, облікова інформація, хмарні технології, хмарні сервіси, клауд-комп'ютерна форма обліку, програмний продукт, інформаційно-комп'ютерні технології.

Пашнина Анна Александровна,

преподаватель кафедры менеджмента Ровенского государственного гуманитарного университета

ТРАНСФОРМАЦИЯ ЭЛЕМЕНТОВ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕТА В УСЛОВИЯХ ПРИМЕНЕНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

В статье исследованы особенности клауд-компьютерной формы учета (или формы ведения учета с использованием SaaS-сервиса), приведены преимущества и недостатки внедрения облачных технологий. Обобщена информация о наиболее распространенных облачных сервисах для ведения бухгалтерского учета или выполнения ряда учетных задач. Определены изменения элементов организации бухгалтерского учета в условиях использования информационно-компьютерных технологий по сравнению с существующим положением.

Ключевые слова: автоматизация учета, учетная информация, облачные технологии, облачные сервисы, клауд-компьютерная форма учета, программный продукт, информационно-компьютерные технологии.

Anna Pashnina,

Lecturer at the Department of Management of Rivne State Humanitarian University

TRANSFORMATION OF ACCOUNTING TERMS ELEMENTS UNDER THE CONDITIONS OF COMPUTER INFORMATION TECHNOLOGY

In the article the features of Cloud-computer accounting form (or forms of accounting using the SaaS-service) are advantages and disadvantages of implementing cloud. Overview information on the most common cloud services for bookkeeping accounting or perform a number of tasks. The changes in accounting items in the use of ICT in comparison with the existing situation.

Keywords: automation of accounting, accounting information, cloud technologies, cloud services, cloud-form computer accounting software, information and computer technology.

Постановка проблеми. Постіндустріальна економіка, що ґрунтується на знаннях та інформації як факторах виробництва, вимагає відповідних змін в обліковій системі підприємства, якісних реформаций на етапах формування та використання облікової інформації. Характерними ознаками постіндустріальної економіки є збільшення кількості інформації (зокрема, облікової), стрімкий розвиток інформаційно-комп'ютерних технологій. Це обумовлює необхідність посилення уваги до формування інформаційно-облікового ресурсу в умовах постіндустріальної економіки, вивчення впливу інформаційно-комп'ютерних технологій на трансформацію елементів організації обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато вітчизняних учених досліджували особливості організації та методики обліку й аналізу із застосуванням інформаційних технологій. Серед них: С. В. Івахненко, М. Т. Білуха, Ю. А. Верига, С. Ф. Голов, О. С. Кривоконь, С. Ф. Лазарева, В. П. Завгородній, Ю. В. Триус, М. І. Сидорова та ін. В умовах економічних трансформацій актуалізують питання раціональної організації господарського обліку як важливої інформаційної складової менеджменту, зокрема, адаптація облікової методики до високотехнологічних схем обробки та передачі обліково-звітних даних.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є проведення аналізу трансформаційних процесів на етапах організації бухгалтерського обліку в умовах використання інформаційно-комп'ютерних технологій (ІКТ), а саме: здійснення обміну інформацією з використанням хмарних технологій; аналіз програмного забезпечення та хмарних сервісів із виділенням їх переваг та недоліків.

Виклад основного матеріалу. Вплив інформаційно-комп'ютерних технологій на методика бухгалтерського обліку залежно від об'єкту розкрито в багатьох працях науковців. У цьому питанні ми погоджуємося з позицією В. В. Євдокимова, що в умовах застосування комп'ютерної техніки та інформаційних технологій кожен з елементів методу бухгалтерського обліку зберігає й навіть збільшує своє значення, однак, за формою й сутністю трансформується [4, с. 253].

Особливо багато дискусій ведеться останнім часом щодо такого елементу організації бухгалтерського обліку, як форма ведення. Так, М. П. Павлюковець стверджує, що бухгалтерський облік не затребуваний для економічної роботи, його функції звужуються до обслуговування статистичної та податкової звітності. Причиною цього є невідповідність прискорених темпів розвитку сучасних інформаційних технологій, з одного боку, та форм і методів бухгалтерського обліку – з другого [7, с. 67].

Науковець виділяє чотири етапи економічного розвитку та наводить генезис форм ведення бухгалтерського обліку:

- 1) дореформений період (до 1999 р.) – меморіально-ордерна форма;
- 2) період реформ (1999–2007 рр.) – журнальна, спрощена форма;
- 3) період імплементації МСФЗ (2007–2013 рр.) – комп'ютерна форма;
- 4) віртуальний період (із 2013 р. по цей час) – автор у наведеній періодизації форму ведення обліку не зазначає, але пропонує клауд-комп'ютерну.

Клауд-комп'ютерна форма обліку (або форма ведення обліку з використанням SaaS-сервісу) базується на повному переході до віртуального ведення обліку через мережу Інтернет. Назва цієї технології пов'язана з особливостями її реалізації. Дані зберігаються й обробляються в так званій хмарі, що (з точки зору клієнта) представляє собою один великий віртуальний сервер (рис. 1). Проте фізично такі сервери можуть розташовуватися віддалено один від одного.

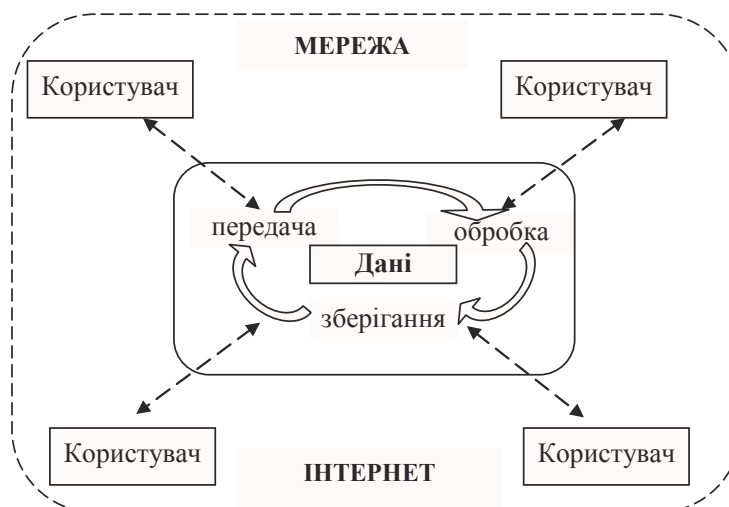

Рис. 1. Схема здійснення обміну інформацією з використанням хмарних технологій

Застосування хмарних технологій у бухгалтерському обліку передбачає формування та використання облікової інформації за вимогою бухгалтера з будь-якого місця планети, з будь-якого комп'ютера чи навіть мобільного телефону. Це дозволяє не купувати додаткове апаратне та програмне забезпечення (пакет офісних програм, клієнт електронної пошти, бізнес-програми тощо) [8].

Узагальнимо основні переваги та недоліки впровадження хмарних технологій у сфері бухгалтерського обліку (таблиця 1).

Таблиця 1

Переваги та недоліки впровадження хмарних технологій

Ознака	Переваги	Недоліки
Інфраструктура, доступ до даних.	Налаштування, усунення несправностей, розширення інфраструктури тощо бере на себе сервіс-провайдер.	Низький рівень безпеки даних, дані перебувають у хмарі разом із додатком.
	Зниження витрат на організацію баз даних та придбання дорогого програмного забезпечення.	

Закінчення Таблиці 1

Ступінь поширення.	Можливість швидкого пристосування до змін у зовнішньому середовищі.	Незначне поширення на сучасному етапі розвитку.
Доступ до Інтернету.	Доступ до хмари з будь-якого технічного засобу, що має доступ до мережі Інтернет.	Неможливість роботи з сервісами хмари без постійного підключення до Інтернет.

Джерело: побудовано автором на основі [5; 10, с. 321-322; 9; 6].

Хмарні технології дозволяють надавати користувачам значну кількість послуг. Загалом бухгалтери у своїй роботі вже протягом тривалого часу використовують такі технології, як електронна пошта, програми здачі звітності. Сьогодні досить ефективно функціонують Інтернет сервіси, які дозволяють проводити «перенесення» комп'ютеризації бухгалтерського обліку з власних розрахункових потужностей підприємства на «хмарні».

Таблиця 2

Коротка характеристика найбільш розповсюджених хмарних сервісів для ведення бухгалтерського обліку чи виконання ряду облікових завдань

№ з/п	Назва хмарного сервісу	Основні можливості щодо ведення бухгалтерського обліку
	Аренда 1С (1С онлайн)	Дозволяє повною мірою використовувати всі можливості програмних продуктів, не купуючи їх.
	Діловод	Програма бухгалтерського обліку та електронної звітності для фізичних осіб – підприємців України. Діловод не має стандартного плану рахунків, але побудований на принципі подвійного запису – кожен документ формує проводки, може бути проведено або просто збережений. Ведеться облік товарів на складі, готівкових та безготівкових грошових коштів, взаєморозрахунків (із покупцями, постачальниками, засновниками, іншими особами), облік коштів, виданих під звіт, кредити і позики отримані, податки, заробітна плата, доходи, витрати і фінансові результати. Підтримується спрощена система оподаткування, загальні та самозайняті особи. Ведеться податкова і управлінська підсистема господарського обліку. В наявності інформативні звіти для кожного розрізу обліку з можливістю збереження власних налаштувань, що працюють за принципом оборотно-сальдової відомості і картки рахунку.
	Бухгалтерія Онлайн	Повноцінна бухгалтерська програма, за допомогою якої можливо вести бухгалтерський, податковий та управлінський облік, формувати та здавати звіти в держоргани через Інтернет.
	іПарус	Бухгалтерських конфігурацій на основі хмарних обчислень корпорація «Парус» не пропонує. Проте, у наведених прикладних рішеннях наявні певні облікові задачі, зокрема: оформлення, облік і обробка дорожніх листів, облік витрат пального, облік технічного обслуговування і ремонтів, облік наданих послуг і виконаних робіт у розрізі замовників, облік проведених заходів у розрізі витрат/доходів, формування звітів із продажу, ведення реєстру первинних документів (договорів, рахунків) із повідомленнями про оплату, облік реклаमाцій тощо.
	іFin	Дозволяє формувати і подавати в державні органи замість користувача різні форми звітності (підсистема «Звітність»), дозволяє вести складський облік (із автоматичним розрахунком амортизації основних засобів), автоматизований облік у картках співробітників (розрахунок заробітної плати, відпускних, лікарняних і податків через персональний календар), а також пакетне створення різного роду бухгалтерських документів із автоматичним заповненням постійними реквізитами підприємства (підсистема «Бухгалтерія»). Крім усього перерахованого, дозволяє організувати електронний документообіг з партнерами.

Джерело: побудовано автором на основі [6; 1; 3; 2].

Звичайно, що наведений перелік не є вичерпним, на ринку представлені також й інші хмарні сервіси. Проте навіть аналіз основних із них свідчить про результативність програмних продуктів обліку, які на локальному рівні практично досягнули вершини свого розвитку. Відтак, наступним етапом є саме застосування у сфері обліку хмарних технологій.

Хмарні технології ведення обліку виводять на новий рівень порядок організації облікових процесів, дозволяючи значно скоротити витрати, і здійснювати супровід на основі передплати. Таким чином, якщо розглядати особливості організації обліку окремих об'єктів, то методичні правила узагальнення інформації про них залишаються без змін, а ось техніка збору та обробки облікової інформації суттєво змінюються. Саме тому можемо говорити, що в умовах використання ІКТ трансформаційні процеси стосуються саме організаційної та технічної складових організації бухгалтерського обліку (рис. 2).

Слід враховувати, що використання хмарних технологій здійснює вплив на форму ведення бухгалтерського обліку (але тільки в питаннях вибору програмного забезпечення та зниження вимог щодо його технічного оснащення) на вибір форми організації обліку.

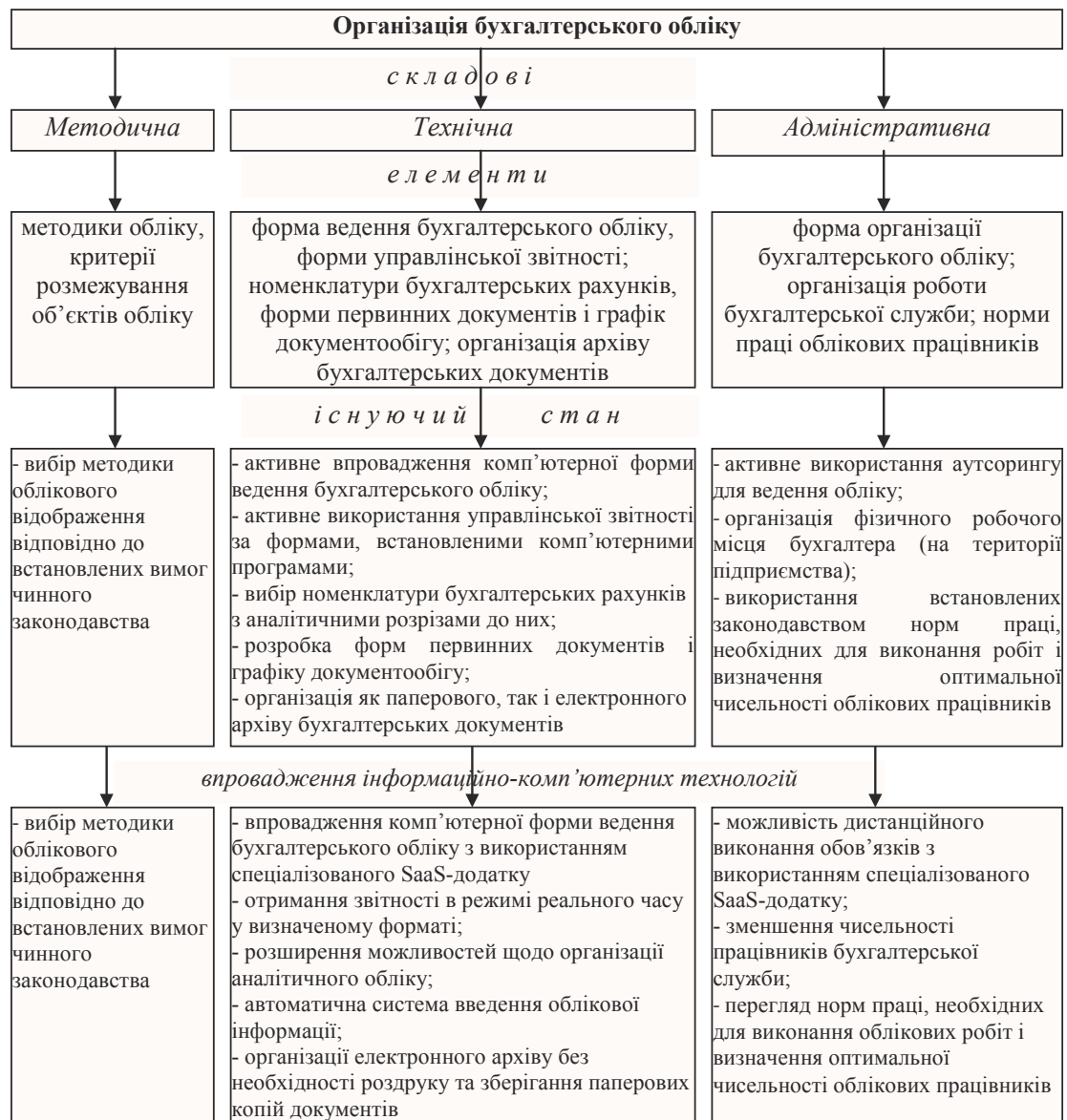

Рис.2. Трансформація елементів організації бухгалтерського обліку в умовах використання інформаційно-комп'ютерних технологій

Не зважаючи на те, що аутсорсинг не обов'язково повинен передбачати використання хмарних технологій (проте, враховуючи їх переваги), значна кількість компаній перейшла саме на їх використання під час надання послуг із ведення бухгалтерського обліку. Таким чином, можемо передбачити, що в майбутньому за дотримання такої тенденції слід говорити про варіативність форм організацій обліку, що надається сторонніми суб'єктами щодо підприємства (з використанням / без використання спеціалізованого SaaS-додатку).

Висновки. Впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій у господарську діяльність підприємства вносить значні зміни в організацію його діяльності, зокрема, до відображення результатів у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Використання хмарних технологій не вносить змін до методичного забезпечення будь-якого об'єкту обліку, однак, суттєво впливає на організацію роботи бухгалтерського персоналу. Для облікових працівників зникає потреба у фізичній присутності на підприємстві, можливим є виконання трудових обов'язків із відділеного робочого місця. Це вимагає, своєю чергою, перегляду норм праці, необхідних для виконання облікових робіт і визначення оптимальної чисельності облікових працівників. Вносяться зміни також до технічного забезпечення організації бухгалтерського обліку: до одержання звітності в режимі реального часу у визначеному форматі; розширення можливостей організації аналітичного обліку; впровадження автоматичної системи введення облікової інформації; організації електронного архіву та ін.

Література:

1. Аренда 1С (1С онлайн) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.1cbit.ua/services/saas>.
2. Бухгалтерія Онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://privatbank.ua/business/universalnyje-reshenija/buhgalteria-online>.
3. Деловод [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://delovod.ua/uk>.
4. Євдокимов В. В. Концепція інтегрованої системи бухгалтерського обліку: теорія, методологія, організація : автореф. дис... д-ра екон. наук : 08.00.09 / Євдокимов Віктор Валерійович ; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир, 2011. – 37 с.
5. Корольова Ю. І. Переваги та недоліки використання хмарних технологій підприємствами України [Електронний ресурс] / Ю. І. Корольова. – Режим доступу : <http://www.bsfa.edu.ua/files/konf2013/62.pdf>.
6. Мачуга Р. І. Віртуалізація і хмарні технології в обліку : далеке майбутнє чи реальне сьогодні? [Електронний ресурс] / Р. І. Мачуга // Ефективна економіка. – 2013. – № 5. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2008>.
7. Павлюковець М. П. Концепція побудови сучасної системи обліку на сільськогосподарському підприємстві в умовах інтернет-технологій / М. П. Павлюковець // Облік і фінанси. – 2014. - № 2 (64). – С. 66–70.
8. Павлюковець М. П. Теоретико-методологічні засади запровадження клоуд-комп'ютерної форми обліку / М. П. Павлюковець // Облік і фінанси АПК : наук. – виробн. ж-л. – 2012. – № 1. – С. 149–151.
9. Штовба С. Д. Проектирование нечетких систем средствами MATLAB / С. Штовба. – М. : Горячая линия.– Телеком, 2007. – 288 с.
10. Щурська М. О. Аналіз питань інформаційної безпеки в хмарних сервісах [Електронний ресурс] / М. О. Щурська, Т. В. Литвинова. – Режим доступу : <http://is.ipt.kpi.ua/wp-content/uploads/sites/4/2015/05/Shchurska-Publication.pdf>.